

# Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling

förskolorna, Boxholms kommun



November 2014, reviderad januari 2017

## **Innehållsförteckning**

Vår vision	sid. 2
Planens giltighetstid	sid. 2
Ansvarig för denna plan	sid. 2
Bakgrund	sid. 2-3
Vad säger lagarna?	sid. 3-4
<ul style="list-style-type: none"><li>• Skollagen</li><li>• Diskrimineringslagen</li><li>• Läroplan för förskolan</li></ul>	
Definitioner	sid. 5-6
<ul style="list-style-type: none"><li>• Kränkande behandling</li><li>• Trakasserier</li><li>• Annan kränkande behandling</li><li>• Diskriminering (direkt och indirekt)</li></ul>	
Till dig som vårdnadshavare/nära vuxen	sid. 6
Kartläggningsmetoder	sid. 7
Utredning vid kränkande behandling och diskriminering	sid. 8
<ul style="list-style-type: none"><li>• åtgärder när barn kränker barn</li><li>• åtgärder när vuxna kränker/diskriminerar barn</li></ul>	
Trygghetsteam (respons på inkomna incidentrapporter)	sid. 8
Delgivning av planen	sid. 9
Uppföljning och utvärdering av planen	sid. 9
Bilagor	
<ul style="list-style-type: none"><li>• Checklista</li><li>• Mall för likabehandlingsarbetet</li><li>• Förslag på frågor till Trygghetsvandring</li></ul>	bilaga 1 bilaga 2 bilaga 3

## Vår Vision

Vi ska arbeta efter barnens olika erfarenheter, behov och intressen samt beakta vårdnadshavarnas synpunkter på vår verksamhet.

## Planens giltighetstid

Denna plan gäller för läsåret 2016/2017, med utvärdering i maj 2017. Uppföljning och nya mål för nästkommande läsår skrivs i september 2017.

## Ansvarig

Ansvarig för denna plan är kommunens förskolechef, Peggy Gustavsson

## Bakgrund

I april 2006 trädde lagen mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever i kraft. Då fick förskolor och skolor en skärpt skyldighet att arbeta aktivt för att förebygga diskriminering och kränkningar av barn och elever

I januari 2009 ändrades bestämmelserna; likabehandlingsarbetet regleras sedan dess av två regelverk -**diskrimineringslagen** (2008:567) och **skollagen** (2010:800). Enligt 3 kap. 16§ i diskrimineringslagen står det att skolan varje år ska upprätta en *likabehandlingsplan* och enligt 6 kap. 8§ i skollagen står det att skolan årligen ska upprätta en *likabehandlingsplan mot kränkande behandling*. Dessa två planer har sammanförts till en plan som kallas för **Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling.**

Likabehandlingsarbetet handlar om barns mänskliga rättigheter, om att förverkliga FN:s barnkonvention i förskolan. Vi ska skapa en förskolemiljö som är fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Förskolan ska skapa en pedagogisk miljö där flickor och pojkar kan bredda sina erfarenheter och utveckla sina förmågor utan att bli hämmade av traditionella könsmonster.

Likabehandling i förskolan innebär **inte** att alla barn ska behandlas lika, det innebär att alla barn ska ha **samma möjligheter och rättigheter**, oavsett om de omfattas av någon av de *sju diskrimineringspunkterna*; etisk tillhörighet, funktionshinder, kön, ålder, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet.

**En trygg miljö i förskolan är en förutsättning för att barn ska kunna utvecklas.**

### **Vad säger lagarna?**

**Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2008:567) 1kap.1§**

*1 § Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.*

**Skollagen (SFS 2010:800) 1kap.5§**

*5 § Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.*

*Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.*

**Läroplan för förskolan (Lpfö 98:16)**

*Förskolan vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. En viktig uppgift för förskolan är att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktningen för varje människas egenvärde och respekten för vår gemensamma miljö.*

*Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan ska hålla levande i arbetet med barnen. (Lpfö 98:16, sid 4)*

### **Förskollärare ska ansvara för**

- *att varje barn får sina behov respekterade och tillgodosedda och får uppleva sitt eget värde,*
- *att förskolan tillämpar ett demokratiskt arbetssätt där barnen aktivt deltar, och*
- *att det utvecklas normer för arbetet och samvaron i den egna barngruppen.*

(Lpfö 98:16, sid 8)

### **Arbetslaget ska**

- *visa respekt för individen och medverka till att det skapas ett demokratiskt klimat i förskolan, där samhörighet och ansvar kan utvecklas och där barnen får möjlighet att visa solidaritet,*
- *stimulera barnens samspel och hjälpa dem att bearbeta konflikter samt reda ut missförstånd, kompromissa och respektera varandra,*
- *lyfta fram och problematisera etiska dilemman och livsfrågor,*
- *göra barnen uppmärksamma på att människor kan ha olika attityder och värderingar som styr deras synpunkter och handlande, och*
- *samarbeta med hemmen när det gäller barnens fostran och med föräldrarna diskutera regler och förhållningssätt i förskolan (Lpfö 98:16, sid 9)*

## Vad står begreppen för?

### Kränkande behandling

Är ett uppträdande som kränker en människas värdighet. Kränkningar kan vara

- fysiska (slag, knuffar, rycka någon i håret)
- verbala (retas, hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
- texter och bilder (teckningar, lappar och fotografier)

Lagen delar in kränkande behandling i trakasserier och annan kränkande behandling.

### Trakasserier

En aktiv och medveten handling som kränker en person och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna:

1. **Kön** (att någon är flicka eller pojke)
2. **Könsöverskridande identitet eller uttryck** (att någon inte identifierar sig som en flicka eller pojke, genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön)
3. **Etnisk tillhörighet** (att någon tillhör en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg)
4. **Religion eller annan trosuppfattning** (en religiös, livsfilosofisk eller annan motsvarande livsåskådning)
5. **Funktionsnedsättning/hinder** (varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar)
6. **Sexuell läggning** (homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning)
7. **Ålder** (hur gammal en person är)

Både vuxna och barn kan göra sig skyldiga till trakasserier. Det är trakasserier även när ett barn kränks på grund av en vårdnadshavares sexuella läggning, funktionshinder med mera.

### Annan kränkande behandling

Ett uppträdande som, utan att vara trakasserier, kränker en persons värdighet men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Både vuxna och barn kan göra sig skyldig till annan kränkande behandling.

## **Diskriminering**

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Med *direkt diskriminering* menas att ett barn missgynnas i förskolan och det har en direkt koppling till diskrimineringsgrunderna.

Man kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Detta kallas *indirekt diskriminering*. Det sker när förskolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar förskolan indirekt barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

- ❖ Gemensamt för all kränkande behandling är att den strider mot principen om alla människors lika värde.
- ❖ En viktig utgångspunkt är att den enskildes upplevelse av kränkning, alltid måste tas på allvar.
- ❖ Kränkningar kan utföras av en eller flera personer.
- ❖ En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.
- ❖ Kränkningar utförs av och drabbar både barn och vuxna.

## **Till dig som vårdnadshavare/nära vuxen**

Vårdnadshavarna har också ett stort ansvar, om förskola och hem klart tar avstånd från kränkande behandling/diskriminering får detta en positiv inverkan på barnen.

Om du misstänker att ditt eller någon annans barn utsätts för kränkande behandling/diskriminering av något annat barn, tala med den du har förtroende för i personalgruppen.

Om du misstänker att en vuxen i förskolan kränker ditt eller någon annans barn, kontakta kommunens förskolechef eller någon annan i personalgruppen på er förskola.

## **Kartläggningsmetoder**

### **Barnnivå**

Vi ska skapa enkla samtal med barnen och fånga upp om någon känner sig utanför eller utsätter någon annan för utanförskap. Vi kan även genomföra trygghetsvandringar ute och inomhus, för att på så sätt fånga upp var barnen känner sig mindre trygga. Detta gör vi antingen i grupp eller i enskild intervju. (se bilaga 3)

### **Vårdandshavarnivå**

Vårdnadshavarna är de som bäst känner barnet och de har mycket kunskap som kan vara värdefull i arbetet med att skapa en bra miljö för barnet. Vid inskolning ser vi till att skapa en bra vardaglig kontakt och låter vårdnadshavarna förstå att vi gärna ser att de kommer med synpunkter och förslag, antingen via e-post eller lappar i en förslagslåda.

### **Personalnivå**

Vid främjande arbete använder vi oss av närvarande vuxna, dagliga samtal med barnen, rollspel, värdegrundsdiskussioner, barnobservationer, arbetsplatsträffar, föräldramöten och utvecklingssamtal.

### **All personal i förskolan skall**

- vara goda förebilder
- arbeta efter gemensamt upprättade förhållningsregler gällande kränkande behandling
- uppmuntra positivt beteende
- ha en god uppsikt över de utrymmen barnen vistas i
- göra miljön tillgänglig för alla barn
- arbeta för att stärka barnens självkänsla, självförtroende och självtillit
- arbeta för att barnen och barn/vuxna respekterar varandra
- genomföra kontinuerliga observationer av barnen och barngruppen

I Boxholms kommun ska varje förskola utarbeta tydliga mål och konkreta åtgärder för att motverka kränkande behandling/diskriminering i den egna verksamheten.

Enligt skollagen måste all personal i barnomsorgen anmäla till förskolechefen när de fått kännedom om att barn anser sig ha blivit kränkt eller diskriminerat.

Förskolechefen måste meddela barn- och utbildningsutskottet både misstänkta och upplevda kränkningar/diskrimineringar.



## Utredning vid diskriminering och kränkande behandling

Om vi misstänker att någon diskrimineras eller utsätts för kränkande behandling kan ”hur”-frågor vara ett stöd i samtal med barnet:

- Hur kände du dig?
- Hur tänkte du?
- Hur tror du att den andre kände sig?
- Hur skulle du vilja att det var?
- Hur kunde du ha gjort?

### Åtgärder när barn kränker barn

- uppmärksamma och prata med barnen om vad som hänt (”hur”-frågorna)
- visa att beteendet är oacceptabelt
- diskutera i arbetslaget om hur alla har uppfattat situationen
- observera och dokumentera (**skriv incidentrapport som finns på Boxholms kommuns intranät under Blanketter**)
- informera berörda vårdnadshavare om vad som hänt och hur vi kan förhindra att det händer igen. Tid för uppföljning med vårdnadshavarna bokas in. (dokumenteras på incidentrapporten)
- om det uppkommer problem som inte går att lösas tillsammans med vårdnadshavare och barn på förskolan, kontaktar vi förskolechefen.

*ansvarig: berörd personal*

### Åtgärder när vuxna kränker/diskriminerar barn

- reagera och säg ifrån när någon vuxen uppträder kränkande mot ett/flera barn
- ifrågasätt beteendet
- för aldrig känsliga diskussioner mellan vuxna då barn är närvarande
- observera och dokumentera (**skriv incidentrapport som finns på Boxholms kommuns intranät under Blanketter**)
- kontakta förskolechef som i sin tur får vidta lämpliga åtgärder

*ansvarig: berörd personal samt förskolechef*

## Trygghetsteam

Trygghetsteamet träffas kontinuerligt för att läsa och ge respons på inkomna incidentrapporter.

*ansvarig: förskolechef*

### **Delgivning av planen**

Planen visas vid inskolningen av nya barn men även vid andra tillfällen, t. ex vid utvecklingsamtal, informeras vårdnadshavarna om den.

De har möjlighet att påverka planens innehåll inför kommande revidering och den finns uppsatt på avdelningarnas anslagstavlor samt på Boxholms kommuns hemsida under *Barn & utbildning*.

### **Uppföljning och utvärdering**

Planen utvärderas i maj varje år, då arbetslaget tillsammans sitter och diskuterar punkterna i bilaga 1.

Uppföljning och nya mål skrivs i september varje år, då de flesta barn är inskolade och personalen har bytt avdelning enligt rotationsschema.

## **Checklista**

*Checklistan är ett enkelt hjälpmedel för att få likabehandlingsplanen att fungera som ett bra verktyg för verksamhetens likabehandlingsarbete. Ju fler av följande påståenden som kan besvaras med "ja", desto större är chansen att så är fallet.*

1. Nu gällande plan
2. Samverkan med barnen
3. Kartläggning
4. Mål
5. Åtgärder
6. Resurser
7. Kommunikation
8. Utvärdering och revidering

## **Likabehandlingsarbetet på** (förskolans/avdelningens namn)

### **1. Kartläggning**

(Var/när finns risk för diskriminering/kränkande behandling i vår verksamhet?)

### **2. Vårt/våra mål**

(Vad vill vi?)

### **3. Planerade insatser/åtgärder**

(Hur gör vi?)

### **4. Vem ansvarar för planerade insatser/åtgärder?**

### **5. När ska planerade insatser/åtgärder följas upp?**

### **6. Hur får vi barnen delaktiga i likabehandlingsarbetet?**

### **7. Hur får vi vårdnadshavarna/nära vuxna delaktiga i likabehandlingsarbetet?**

### **8. Uppföljning sker i maj varje år**

(Vad gjorde vi?)

### **9. Utvärdering sker i september varje år**

(Hur blev det?)

## TRYGGHETSVANDRING!

Hur känns det för..... att vara i/på.....?

Sovrummet 😊 ☹️

Kommentar: \_\_\_\_\_

Lilla rummet 😊 ☹️

Kommentar: \_\_\_\_\_

Toaletten 😊 ☹️

Kommentar: \_\_\_\_\_

Stora lekrummet 😊 ☹️

Kommentar: \_\_\_\_\_

Hörnrummet  

Kommentar: \_\_\_\_\_

Tamburen  

Kommentar: \_\_\_\_\_

Ute  

Kommentar: \_\_\_\_\_

Namn: \_\_\_\_\_

Datum: \_\_\_\_\_